

Урок 5

Тема. Міфи про Геракла. Уславлення розуму й сили людини в циклі міфів про Геракла

Мета уроку (розвиток компетентностей). *Предметних і комунікативних:* знання змісту міфу про Геракла, *уміння* стисло/вибірково/творчо переказувати зміст міфу, формулювати запитання до тексту з метою уточнення розуміння прочитаного, складати простий план прочитаного/почутого тексту, відповідати на питання до тексту, характеризувати Геракла, розкривати його подвиг в ім'я людства; *Ключових:* розвиток уміння визначати головну і другорядну інформацію у прочитаному тексті; формування умінь формулювати висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу опрацьованого тексту міфу, навиків унаочнювати та візуалізувати зміст почутого/прочитаного міфу (малюнки, комікси тощо), при потребі використовувати сучасні технології (зокрема цифрові) з цією метою; вміння логічно обґрунтовувати висловлену думку.

Обладнання: підручники, зошити, ПК, презентація до уроку.

Обладнання: підручники, презентація до уроку.

Тип уроку: урок формування нових знань, умінь та навичок.

Зміст уроку

I. Актуалізація та корекція знань. Вступне слово вчителя.

Хвилинка творчості. Учні презентують виконане вдома завдання (онлайн-галерею знаменитих полотен і скульптур Прометея або книжку-розкладку для молодших школярів).

II. Мотивація навчальної діяльності. Повідомлення теми уроку. Визначення очікуваних результатів відповідно до орієнтирів навчальної програми.

Вступне слово вчителя. Його іменем названо ціле сузір'я та кашу. Його життя надихає письменників і кінематографів. Його образ відтворено в численних скульптурах і на полотнах митців. Він є тезком українця Святослава та грузина Іраклія. Це ім'я стародавніх царів, літературних персонажів та героя давньогрецького міфу. Згадалися? Це Геракл (латинською мовою - Геркулес) - найвідоміший з грецьких героїв. Чому він став таким популярним спочатку серед греків, а потім в усьому світі? Це ми сьогодні і вивисимо.

III. Сприйняття і засвоєння матеріалу.

Пояснення вчителя. Кого зараз називають героями, що вкладають у поняття героїзм? У древніх греків ці поняття мали інше наповнення. Герой – це міфологічний нащадок якогось бога та людини, смертний напівбог. Зміст героїчного міфу наступний: чудесне народження, численні випробування та мужня загибель. Покликання героя – упорядкувати людський світ, і надалі його підтримувати, протидіючи злу і хаосу (безпорядку).

Геракл народився у Фівах, але географія його подвигів – чи не вся Греція. Тому він став загальногрецьким героєм, не прив'язаним до певної місцевості. Його любили більше, ніж богів, пам'ятаючи, що до того, як посісти місце на Олімпі, Геракл був людиною.

Син бога Зевса і цариці Алкмени, дружини фіванського правителя Амфітріона (напівбог та царевич за походженням), жив як простий смертний, хоча вирізнявся не лише незвичайною силою і відвагою, але й непересічним розумом і кмітливістю. Дороги, на які ступала його могутня нога, Геракл звільняв від лютих звірів і розбійників. Так він заслужив слави.

В Афінах виник культ Геракла як бога, а потім поширився на усю Грецію. Кожне місто хотіло похвалитися, що герой гостював у них хоча б один день, якщо не здійснював там подвиги. Навіть є легенда, що Геракл був першим відвідувачем міста Євпаторія в Криму (тоді

грецька колонія Керкітініда). У цьому місті знайдено сім вапнякових рельєфів зі сценами відпочинку героя.

На честь героя влаштовувались свята – Гераклеї, споруджували храми і статуї. Подвиги Геракла були улюбленими темами античного мистецтва, скульптори відображали епізоди з його життя, оздоблюючи храми і палаци, драматурги зробили його героєм комедій і трагедій. Міфи про Геракла популярні й у пізнішому образотворчому мистецтві, літературі, музиці.

В Україні є дві статуї Гераклу. Композиція на Бучацькій ратуші, де зображено як Геракл роздирає пащу Немейському левовові, і скульптура в Ужгородському замку, яка ушлявляє знищення лернейської гідри.

В сучасній культурі цей образ популярний у кінематографі. Існує ряд мультиплікаційних та кінофільмів, в одному з яких у ролі Геракла знявся Арнольд Шварценегер.

IV. Формування знань, умінь, навичок і компетенцій.

Робота з художнім текстом (найпопулярніші міфи).

1. Читання міфу та бесіда за його змістом. Одна група самостійно читає міф про немейського лева, друга – міф про яблука Гесперид. У результаті співбесіди відбувається обмін знаннями.

Питання бесіди за змістом міфу про немейського лева.

- На що сподівався Евристей, даючи таке завдання?
- Які риси характеру проявив Геракл під час двобою з немейським левом?
- Чи можна назвати перемогу Геракла подвигом?
- Як сприйняв Евристей перемогу Геракла?
- Які результати перемоги Геракла: він виконав забаганку Евристея чи допоміг людям?

Питання бесіди за змістом міфу про яблука Гесперид.

- Хто такі Геспериди?
- Як виглядав їхній сад? Зачитайте опис.
- Навіщо Евристеєві потрібні були яблука з їхнього саду?
- Хто допоміг Гераклу успішно пройти випробування?
- Хто такий Атлант, чому він тримає небо на плечах?

Цікавинка. В честь Атланта є архітектурна прикраса у вигляді фігур, які підтримують перекриття, стелю або балкони. Його ще називали Атласом, тому на честь титана названо Атлантичний океан, Атлаські гори та збірку географічних карт – атлас.

- Як та чому Атлант спробував обманути Геракла?
- Як Геракл перехитрував титана?
- Визначте, які риси характеру проявив Геракл під час цієї пригоди.
- Яка остаточна доля здобутих яблук?

Питання бесіди за змістом міфу про Авгієві стайні.

- Чому Евристей доручив Гераклу чистити стайні царя Авгія?
- Чому Геракл не одразу взявся до роботи, а залишався певний час біля стаєнь?
- За скільки днів Геракл запропонував Авгію очистити стайні, і як цар сприйняв пропозицію?
- Яким чином стайні були очищені за один день?
- Яку винагороду Геракл просив за роботу, і що отримав?
- Чому очищення стаєнь визнали подвигом?
- Чим цей подвиг відрізняється від інших? (Здійснено виключно силою розуму)
- Яку користь від очищення стаєнь отримали Авгій та інші люди?
- Чим Авгій подібний до Евристея?
- Які риси характеру проявив Геракл цього разу?

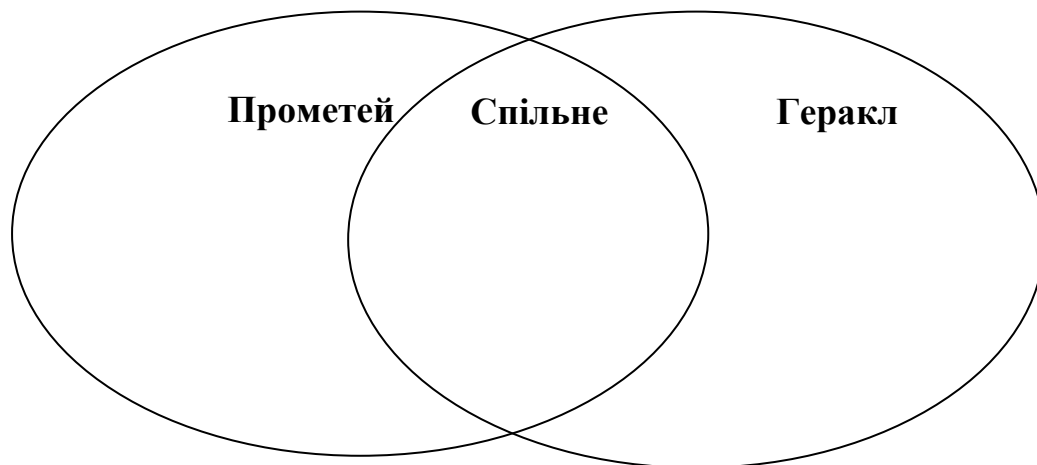
V. Закріплення вивченого матеріалу, узагальнення та корекція знань.

Моя думка. Обговорення мистецьких творів на тему міфів про Геракла.

- Розгляньте репродукції картин на с. 32 підручника і поміркуйте, навіщо митці змінили хід подій на своїх картинах? Чи має право художник так вільно поводитись із першоджерелом?

- Чи бачили ви художній/анімаційний фільм, знятий за мотивами міфів про Геракла? Поділіться власними враженнями. Що у фільмі допридумано авторами сценарію?

Заповнення «Кола Вена». «Спільне та різне в образах Прометей і Геракла».

Узагальнююча бесіда за питаннями підручника 1-7 на с. 33.

VI. Підбиття підсумків, рефлексія. Мікрофон. Який з міфів про Геракла мені сподобався найбільше? Чим саме?

Працюємо вдома. 1. Прочитайте матеріал підручника про Геракла та підготуйте переказ одного з міфів, що сподобався найбільше (від автора, від імені Геракла, від імені Евристея, чи Гери). 2. Укладіть у зошитах словничок образних крилатих виразів, що походять з міфів про Геракла (завдання 2, с. 33). 3. Творчі завдання (на вибір): складіть сенкан/акрохарактеристику до образу Геракла; намалюйте ілюстрації до улюбленого міфу; придумайте, який подвиг Геракл міг би здійснити в наш час.